

PRIJSMEDAILLES VAN DE ARCHITECTENFAMILIE STOOP

LUC VANDAMME & RAF VAN LAERE

TIJDENS DE MIDDELEEUWEN waren de meeste ambachtslui verplicht om aan te sluiten bij een gilde of ambacht om hun beroep te kunnen uitoefenen. Een van de voornaamste taken van de gilden was ervoor te zorgen dat haar leden niet het slachtoffer werden van oneerlijke concurrentie. Zij hielden ook een oogje in het zeil op de opleiding van hun leden die meestal uit drie stappen bestond: leerling, gezel en meester. Alleen meesters mochten zelfstandig opdrachten aanvaarden en uitvoeren. Een gezel kon pas meester worden na het afleggen van een meesterproef waaruit moest blijken dat hij alle knepen van het vak kende. Gilden zorgden ook voor ondersteuning van zieke leden en van weduwen en wezen van leden. In de loop der eeuwen kwamen de gilden en de ambachten echter steeds meer onder druk te staan omdat ze erg conservatief waren en niet openstonden voor nieuwe technieken en kennis. Steeds vaker probeerden ambachtslui hun beroep uit te oefenen zonder rekening te houden met de soms erg gedetailleerde verplichtingen die hun ambacht oplegde. Dat was niet alleen het geval in ambachten die veel leden telden zoals de weversambachten, maar ook in gilden die creatieve beroepen verenigden zoals de Sint-Lucasgilden waarin schilders, beeldhouwers, edelsmeden, architecten en andere kunstenaars opgenomen werden. Grote kunstenaars waren er aan dezelfde regels gebonden als derderangs ambachtslui. Vermits sommige vorsten vaak een beroep deden op buitenlandse kunstenaars die geen lid waren van een gilde ontstonden er meermaals conflicten. Net omdat de opleiding van jong talent binnen de oude gildetraditie moest gebeuren, bleef vernieuwing onder meer in de Sint-Lucasgilde van Antwerpen achterwege en ging de eens zo beroemde Antwerpse schildersschool met epigonen als Rubens, er steeds meer op achteruit. Om hieraan te verhelpen werd te Antwerpen in 1663 een eerste vrije academie opgericht die echter nog voor een groot deel schatplichtig was aan de Sint-Lucasgilde. De banden tussen beide werden pas in 1749 definitief verbroken.

Nadat het gezag van keizerin Maria-Theresia (1745-1780) in de Habsburgse Nederlanden stevig gevestigd was, stelde zij Karel van Lotharingen (1749-1780) aan als landvoogd. Karel was een groot kunstliefhebber. Bij zijn Blijde Intrede in Antwerpen aanvaardde hij om als beschermheer van de academie op te treden. Na een moeilijke doorstart, waarbij de financiële steun van Karel van Lotharingen een belangrijke rol speelde, werd de inbreng van de centrale overheid steeds groter. Het keizerlijke decreet van 13 november 1773 betekende een doorbraak vermits het bepaalde dat alle kunstenaars binnen het Heilig Roomse Rijk der Duitse Natie van dat ogenblik af volledig vrij konden werken zonder lid te zijn van een gilde of ambacht. Enkele jaren later (1778) gaf Karel de opdracht aan Theodoor Van Berckel (1739-1808) om een medaille te graveren die

*Bent u geïnteresseerd in het vervolg van dit artikel?
Contacteer dan het EGMP voor de aankoop van het Jaarboek.*